

FRILUFTS-INFO 2/17

28. august 2017

MER FRILUFTSLIV

Hvis partiene holder valgløftene sine, blir det mer satsing på friluftsliv kommende år. Det viser FLs gjennomgang av partiprogrammer og partienes svar til FL på elleve konkrete spørsmål om friluftslivspolitik. Friluftsliv har fått en egen og tydelig plass i så godt som alle partiprogram, og nevnes i tillegg sammen med bl.a. folkehelse, kultur, idrett, reiseliv og skole. Partiene må imidlertid samle seg om konkrete tiltak - om ikke friluftslivssatsinga igjen skal smuldre bort i festtaler og partimarkeringer uten flertall.

Handlingsplanarbeidet fullføres

Stortinget vedtok ved behandling av Friluftsmeldinga at det skal utarbeides en handlingsplan med sikte på å styrke det samlede friluftslivsarbeidet og friluftslivets rolle i folkehelsearbeidet. Samtlige partier fastslår at handlingsplanarbeidet skal fullføres etter valget. Alle partiene bedyrer at de vil arbeide for å styrke friluftslivsarbeidet i neste Stortingsperiode, og styrke friluftslivets plass i folkehelsearbeidet ut fra friluftslivets betydning for både fysisk og psykisk helse.

Høyre avgjør grunnlovsfesting av allemannsretten

Mulighetene til å bruk naturen til friluftsliv avhenger av allemannsretten. SV mener det er en så avgjørende del av vår kultur, så grunnleggende for bruk av naturen og friluftsliv, og dermed folks trivsel og helse, at de foreslår at allemannsretten tas inn i grunnloven. Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre, Miljøpartiet og Rødt støtter forslaget, mens Fremskrittspartiet svarer et klart «nei». Kristelig Folkeparti og Høyre har ikke bestemt seg enda. Det kreves 2/3 flertall for endring av grunnloven. Ut fra meningsmålingene om valgresultatet tyder alt på at en er avhengig av at Høyre støtter forslaget om det skal få det nødvendige flertall når det kommer til avstemming i Stortinget.

Manglende konkretisering av folkehelsesatsing

Alle partier vil styrke friluftslivets plass i folkehelsearbeidet ut fra friluftslivets betydning for både fysisk og psykisk helse, og det er mange og gode formuleringer om vektlegging av folkehelse i partiprogrammene. Men i stor grad mangler konkretisering og virkemidler. Høyre vil videreføre samarbeidet med friluftsråd og friluftslivsorganisasjoner om lavterskel friluftstilbud i nærmiljøene, med vektlegging på fysisk aktivitet, naturopplevelser og sosiale møteplasser for å fremme både fysisk og psykisk helse. Arbeiderpartiet framhever at satsing på friluftsliv er blant våre aller viktigste tiltak for god folkehelse. Senterpartiet vil ha en nasjonal satsing på fysisk aktivitet og gjøre folkehelse til en naturlig del av samfunnsplanleggingen.

Stier og turveger styrkes

Samtlige partier, med unntak av Høyre som ikke kan forenkle sine standpunkt til ja, nei eller vet ikke, vil styrke arbeidet med stier og turveger som viktigste anlegg for fysisk aktivitet. Venstre vil legge til rette for økt bruk av naturen med gang- og sykkelveier og stier, og gjøre stier og merka turruter til en del av all arealplanlegging. Miljøpartiet vil innføre en nærnaturlov og gjennomføre en storstilt utbygging av infrastruktur for gående og syklende. Senterpartiet vil lage en strategi for utvikling av grønne lunger, friluftsområder, kolonihager og landbruk i folketette områder, og støtte frivillige aktører som tilrettelegger for friluftsliv og merking av turruter og stier nær folk. FrP vektlegger universell utforming av turveger.

Friluftsliv-Info gis ut av Friluftsrådenes Landsforbund (FL), med daglig leder, Morten Dåsnes, som ansvarlig. Friluftsliv-Info kommer ut uregelmessig og inneholder stoff om friluftslivsforvaltning og -politikk.

Friluftsrådenes Landsforbund, FL

Eyvind Lyches vei 23 B, 1338 SANDVIKA, tlf 6781 5180,
nettside; /www.friluftsrad.no, E-post: post@friluftsrad.no

Naturen skal brukes mer som læringsarena i skolen

Alle partier husker at de vedtok et nasjonalt mål om at naturen i større grad skal tas i bruk som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge da de behandla Friluftsmeldinga. Det står de fortsatt fast ved. Det blir viktig å huske også når læreplaner skal revideres og lærerutdanninga utvikles. SV følger opp mest konkret med å programfeste en time fysisk aktivitet hver dag og stimulering til økt bruk av naturen som læringsarena. SV vil også styrke den naturlige skolesekken og lovfeste retten til leirskole. Miljøpartiet vil sikre god tilgang på uteområder og alternative læringsarenaer og ressurser til å bruke disse i undervisningen. Arbeiderpartiet vil innføre daglig fysisk aktivitet i skolen og Senterpartiet har programfesta at alle elever skal ha en times fysisk aktivitet hver dag. KrF vil innføre «Friluftssekken» som et tilbud til alle kommuner. Høyre, FrP, Rødt og Venstre har alle mer uforpliktende formuleringer om økt fysisk aktivitet.

Vannskuterfrislipp står for fall

Bare Fremskrittspartiet svarer et klart «nei» på spørsmålet om partiet vil skjerpe regelverket for bruk av vannskuter. Til og med regjeringspartner Høyre åpner for nye vurderinger hvis det over tid er en dårlig kjørkultur, men fastholder at inntil videre er det ikke planer om innstramminger. Senterpartiet er opptatt av at makt flyttes fra stat til kommune, men påpeker at utviklingen i denne saken må følges og gjennomgås slik at kommuner som ønsker det, får regulert vannskuterferdselen på en fornuftig måte. Øvrige partier svarer «ja» til innskjerping av regelverket for vannskuter.

Fokus på strandsona, marin forsøpling og kystfriluftsliv

Partiene er opptatt av kystfriluftslivet og bekymra for marin forsøpling. Gjennomgående vil de styrke både holdningsskapende arbeidet, internasjonalt regelverk og nasjonalt arbeid med opprydding. Ap, Sp, V, SV og MDG vil som et ledd i arbeidet, støtte etablering av en landsomfattende skjærgårdstjeneste som har både forvaltning av friluftsområder og rydding av marin forsøpling som oppgave. Øvrige partier svarer vet ikke eller har ikke tatt standpunkt på spørsmålet. Alle grunneiere med ulovlige stengsler i strandsona bør umiddelbart starte arbeidet med fjerning. Fremskrittspartiet er det eneste partiet som ikke vil støtte kommunene juridisk og økonomisk til å kartlegge og fjerne slike stengsler.

Klar konklusjon om økte bevilgninger?

Når partiene står så samla om styrking av friluftslivet – ikke minst om en handlingsplan for å styrke det samlede friluftslivsarbeidet og friluftslivets rolle i folkehelsearbeidet, skulle en tro at partiene like samstemt ville øke bevilgningene til friluftsliv. Sånn er det ikke. Regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, har ifølge svarene til oss, ikke tatt stilling til om de vil arbeide for å øke bevilgningene til friluftsliv på Klima- og miljødepartementets budsjett i neste Stortingsperiode. Høyre lover imidlertid at de vil «øke eller opprettholde». Øvrige partier, A, KrF, Sp, V, SV, MDG og R, krysser av for at de vil arbeide for økning i neste periode. Nå kan det diskuteres hva som ligger i «arbeide for» - og vi har sett før at standpunkt har endra seg med rolleendring fra opposisjon til posisjon. Likevel er det all grunn til å se kommende budsjettbehandlinger lyst i møte. FL skal i alle fall vite å ta godt vare på «avkryssingene».

Like optimistiske er vi ikke når det gjelder kommende regjeringers og kulturministres prioriteringer av spillemidler til friluftslivsaktivitet for barn og unge. I år fordelte regjeringa 2,6 milliarder av overskuddet fra Norsk Tipping til idrettsformål. Av dette gikk 24 millioner – dvs 9 promille til friluftslivsaktivitet for barn og unge. Likevel vil bare Fremskrittspartiet, Venstre, SV og Miljøpartiet svare et forpliktende «ja» på å øke denne andelen. Fremskrittspartiet har imidlertid programfesta at de vil oppheve enerettsmodellen og setter dermed hele denne finansieringsordningen i fare. Svarene fra både Høyre og Arbeiderpartiet kan imidlertid tyde på at de er påvirkbare i dette spørsmålet – så her har framtidige regjeringspartnere og støttepartier muligheter til «seire».

Seire på et ganske viktig felt spør du oss, som mener det er viktig at alle barn og unge introduseres til og får grunnleggende opplæring i lystbetont friluftsliv. Det legger grunnlag for trivsel, miljøforståelse, gode opplevelser og aktivitet gjennom hele livet.

FL søker medarbeider

FL søker medarbeider til friluftslivsfaglige oppgaver. Se stillingsutlysning på www.friluftsrad.no
Søknadsfrist 31. august.

PARTISVARENE PÅ FLs ELLEVE SPØRSMÅL

									
Fullføre handlingsplan friluftsliv for å styrke friluftsliv og friluftslivets plass i folkehelsearbeidet	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Støtte grunnlovsfesting av allemannsretten	✓	?	✗	?	✓	✓	✓	✓	✓
Skjerpe regelverket for vannskuter	✓	?	✗	✓	?	✓	✓	✓	✓
Styrke arbeidet med stier og turveger som viktigste anlegg for fysisk aktivitet	✓	?	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Støtte kommunene i fjerning av ulovlige stengsler i strandsona	✓	?	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Etablere landsomfattende skjærgårds-tjeneste for friluftsområdeforvaltning og rydde marin forøpling	✓	?	?	?	✓	✓	✓	✓	?
Styrke andelen spillemidler til friluftslivsaktivitet for barn og unge	?	?	✓	?	✗	✓	✓	✓	?
I større grad bruke naturen som læringsarena i skolen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Styrke friluftslivets plass i folkehelsearbeidet ut fra friluftslivets betydning for psykisk og fysisk helse	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Arbeide for å øke bevilgningene til friluftsliv på Klima- og miljødepartementets budsjett	✓	?	?	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Arbeide for å styrke friluftslivsarbeidet i neste Stortingsperiode	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Åpning av Friluftslivets Uke
Friluftslivspolitisk debatt

Hvordan styrke friluftslivet?

Sognsvann søndag 3. september kl 11.00

Med Jonas Gahr Støre (AP), Nikolai Astrup (H), Kari Elisabeth Kaski (SV), Ola Elvestuen (V), Une Aina Bastholm (MDG), Bjørnar Moxnes (R) og Espen Andreas Hasle (KrF).

Debattleder Morten Dåsnes, FL

Arrangører: Oslo og Omland Friluftsråd, FNF Oslo og Norsk Friluftsliv

TERNINGKAST

Trass i alle sine svakheter og forenkling av virkeligheten som det innebærer, har vi forstått at enhver seriøs organisasjon må gi terningkast til partiene for politikken på sitt arbeidsfelt. Norsk Friluftsliv har allerede gitt partiene terningkast for friluftslivspolitikken basert på hva de utretta i forrige stortingsperiode, se <http://www.norskfriluftsliv.no/her-er-norges-beste-friluftspartier/>. DNT har analysert partiprogrammene for kommende periode og gitt terningkast ut fra det – se <https://www.dnt.no/artikler/nyheter/10104-dnts-partitest-hva-mener-partiene-om-friluftsliv/>

Vi tar utgangspunkt i programmene for kommende periode, og de svarene partiene har gitt oss på våre elleve spørsmål om standpunkt i friluftspolitiske spørsmål, jf omtalen foran. Forvaltning av naturen legger grunnlag for friluftslivsmulighetene. Uten å gå i detaljer på naturforvaltningspolitikken, har vi også sjela til partienes politikk på dette feltet. Mulig vi lar oss «bløffe» av valgflesk og luftslott – men da får vi revurdere ved neste korsvei. Her er våre uhøytidelige vurderinger:

		Miljøpartiet har – i motsetning til for 4 år siden - et solid kapittel om friluftsliv i programmet. Spennende forslag om nærnaturlov. Vil ha flere nasjonalparker i lavlands- og kystnatur. Vil styrke innsatsen mot marin forsøpling. Staser på gange og sykling. Støtte til utlansordninger. Svarer positivt på våre spørsmål og tør å forplikte på økonomi. Godt om skole og barnehage. Savner konkretiseringer på folkehelse.
		SV har et solid kapittel om friluftsliv i programmet og får ekstra for forslaget om å grunnlovsfeste allemannsretten. God om skole med økt fysisk aktivitet og naturen som læringsarena. Vil sikre utbyggingsgrenser rundt byer og legger vekt på ro og stillhet. Fokus på marin forsøpling. Vil ha gratis utlån av turutstyr. Positive svar på våre spørsmål og tør å forplikte på økonomi. Lite konkret om friluftsliv og folkehelse.
		Venstre har god omtale av friluftsliv i programmet – men kunne synliggjort friluftsliv i egen kapitteloverskrift. Tydelig og godt om marin forsøpling, gange og sykling, stier og reiseliv. Vil ha marka- og byfjellsgrenser. Positive svar på våre spørsmål og forplikter på økonomi. Brukbart konkret på folkehelse (grønn resept). For lite forpliktende på skole og fysisk aktivitet og bruk av naturen som læringsarena.
		Arbeiderpartiet har solid kapittel om friluftsliv i programmet og med mange konkrete oppfølgingspunkter bl.a. om marin forsøpling, utlanssentraler. Vi skulle ønske mer konkrete forslag til hvordan bruke friluftsliv i folkehelsearbeidet, og mer om bruk av naturen om læringsarena ut over til fysisk aktivitet. Vil ikke forplikte seg til å øke andelen spillemidler til friluftslivsaktivitet, men svarer ellers positivt på våre spørsmål.
		Senterpartiet har bra friluftslivskapittel med pluss for folkehelsekobling og forpliktelse på skole. Pluss for grunnlovsfesting av allemannsretten og vektlegging av nærnatur og stier. Aktivt nei til bruk av mer spillemidler til friluftslivsaktivitet for barn og unge trekker ned. Vektlegger lokalt sjelstyre så sterkt at det av og til går ut over nasjonale interesser – bl.a. vannskutersaken.
		Kristelig Folkeparti har gode omtale av flere friluftslivstiltak både i kapittel om idrett og friluftsliv og under naturvern. Pluss for forslag om «Friluftsssekken» og bruk av natur og nærmiljø som læringsarena, men lite konkret om friluftsliv og folkehelse. Vi trekker ned for manglende vilje til å innarbeide allemannsretten i grunnloven og til å etablere landsomfattende skjærgårdstjeneste.
		Høyre har positive, men generelle formuleringer om friluftsliv i programmet. I stor grad satser de på videreføring av dagenes politikk og har lite nytt. Ikke eget friluftskapittel, men omtaler friluftsliv mange steder bl.a. positivt i folkehelsesammenheng og for reiseliv. Vi trekker for manglende vilje til å svare konkret på våre spørsmål, men her ligger også potensialet for å klatre på rangeringen.
		Rødt mangler eget kapittel om friluftsliv, men ivaretar friluftsliv til en viss grad i andre kapitler. Vil ha romslige uteområder i barnehager, vektlegger allment tilgjengelige grøntområder og kamp mot marin forsøpling. Greie svar på våre spørsmål. Helhetsinntrykket er at det mangler en gjennomarbeida friluftspolitikk.
		FrP gir friluftsliv god plass i programmet og kobler friluftsliv aktivt mot andre sektorer. Setter allemannsretten opp mot eiendomsretten og prioriterer da eiendomsretten. Pluss for å løfte fram universell utforming og marin forsøpling. Vi trekker ned for manglende støtte til grunnlovsfesting av allemannsretten, styrking av friluftslivsbudsjettet og vannskuter-frislippet. Lite konkret om friluftsliv og folkehelse.

Medlemmer i FL: Oslo og Omland Friluftsråd, Valdres Friluftsråd, Grenland Friluftsråd, Friluftsrådet Sør, Midt-Agder Friluftsråd, Friluftsrådet for Lindesnesregionen, Lister friluftsråd, Dalane Friluftsråd, Jæren Friluftsråd, Ryfylke Friluftsråd, Friluftsrådet Vest, Bergen og Omland Friluftsråd, Fjordkysten Friluftsråd, Sunnmøre Friluftsråd, Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal, Trondheimsregionens Friluftsråd, Trollfjell Friluftsråd, Helgeland Friluftsråd, Polarsirkelen Friluftsråd, Salten Friluftsråd, Lofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd, Midtre Hålogaland Friluftsråd, Midt-Troms Friluftsråd, Ishavskysten Friluftsråd, Nord-Troms Friluftsråd, Finnmark Friluftsråd